Za památkami a přírodou Zbudovských Blat

Slovo blata v Čechách znamená bažiny, rašeliniště, močály nebo mokřiny. Svobodná blata, jinak také zvaná Zbudovská, Hlubocká či Vladislavská, jsou historickým územím na bývalém hlubockém panství, ležící mezi Netolicemi a Hlubokou. Ve středověku byl tento kraj změněn zakládáním rybníků a odvodňováním, ale na půvabu a syrovosti mu to neubralo. Největší bažina beze stromů (bez drev) byla zatopena stejnojmenným rybníkem, třetím největším v Čechách. Kromě něj je tady dalších několik desítek větších i menších rybníků.

Osídlení Zbudovských Blat tvoří devět vesnic, jejich jádrem jsou vesnice Zbudov a Plástovice. Za vlády Vladislava Jagellonského získali poddaní sedláci z Blat práva na svobodné užívání pastvin a luk na Blatech a na samosprávu obcí. Za panství Adama z Hradce, majitele hlubockého panství v druhé polovině 16. st., byly privilegia sedláků zpochybňovány a to vyvrcholilo vzpourou vedenou Zbudovským rychtářem Jakubem Kubatou. Ten byl údajně roku 1581 na Blatech, spolu s několika dalšími sedláky, popraven. Z toho vzniklo známé rčení „Kubata dal hlavu za Blata". V této formě byla pověst o rychtáři Kubatovi zaznamenána v roce 1750 a dodnes je i po staletích mezi místními obyvateli velice živá. Na paměť rychtáře Jakuba Kubaty byl v roce 1904 postaven u Zbudova na místě, kde údajně k popravě došlo, Kubatův pomník. Poblíž pomníku dodnes stojí dva kameny, které jsou podle pověsti s popravou spojeny. V samotné vsi Zbudov dodnes stojí tzv. Kubatův statek (čp. 1).

Výrazným rysem zdejších blatských vesnic je typická architektura ve stylu tzv. „selského baroka" blatského typu, převážně z první poloviny 19. století. Honosné stavby využívající zdobné prvky slohové barokní architektury dokládají movitost zdejších sedláků. Od poloviny 19. století se na Zbudovských Blatech začíná projevovat vliv poměrů vyvolaných zavedením nových živnostenských pravidel a nového obecního zřízení, završených vybudováním železnice z Českých Budějovic do Plzně v 2. polovině 19. století, která kdysi celistvá Zbudovská Blata přeťala.

Díky své bohaté historii, nezaměnitelné atmosféře a malebnosti jihočeských vesnických štítů si některá z míst na Blatech vybral i Zdeněk Troška k natáčení filmu Babovřesky.

POPIS TRASY

Okruh, délka trasy 24 km
Náročnost: nenáročná, určená hlavně pro rodiny s dětmi, seniory
Převažující povrch: asfalt, stávající cyklotrasy č. 1085, 1083, 1084, 1081, silnice III. třídy
Popis výškového profilu trasy: *převážně rovinatý nebo mírně zvlněný terén*

SLUŽBY

Stravování a ubytování:

Sedlec (cca 1,5km odklon od hlavní trasy)
restaurace Blata
Pištín – Hostinec Na Dolánku – pivo, limonády, bez kuchyně
Malé Chrášťany – Wellness hotel Boží Oko
Zbudov – Zbudovská hospůdka – pivo, limonády, bez kuchyně
Zliv – Autokemp Mydlák, Penzion Bezdrev, restaurace Divoká růže, Hospůdka U Dvořáků, Restaurace u Mádlů, Restaurace Myslivecká chata, Restaurace KD Zliv

Koupaliště: rybník Mydlák Zliv
Pošta: Pištín, Zliv
Informační středisko: Plástovice čp. 9

Vydala obec Pištín v roce 2016
ve spolupráci s Turistickou oblastí PodKletí.
Projekt byl podpořen z Grantového programu Nadace Jihočeské cyklostezky.

Naučná cyklostezka

„Kolem Pištína na Blata"

Za památkami a přírodou Zbudovských Blat

NADACE JIHOČESKÉ CYKLOSTEZKY

JADERNÁ ELEKTRÁRNA TEMELÍN
SKUPINA ČEZ

PODKLETÍ
turistická oblast

Obec Pištín
Pištín 33, 373 46 PIŠTÍN
Tel.: +420 387 983 004
E-mail: pistin@pistin.cz
www.pistin.cz

Mapové podklady zpracovány s využitím Interaktivních map www.masrozkvet.cz

ZASTAVENÍ NA TRASE

1 Pištín – blatská obec, kostel sv. Vavřince (kulturní památka), původně románský, goticky a později barokně přestavěn, obklopený ohrazeným hřbitovem. Věž kostela, vysoká 36 m, je od roku 1846 osazena hodinami, které se každý den ručně natahují. Budova a hostinec čp. 35 „Na Dolánku", až do roku 1863 pošta a přepřahací stanice poštovních kočárů. Zachován ucelený soubor tradičních lidových usedlostí z 1. poloviny 19. století. Nejcennější je asi dům čp. 1 s patrovým špýcharem, typická ukázka štítu selského baroka. Exteriéry kostela a náves byly místem natáčení filmu Babovřesky.

2 Dvůr Suchá – zemědělský areál, původně poplužní dvůr postavený roku 1634 na místě za 30leté války vypálené tvrze. U silnice pomník připomínající vznik republiky roku 1918 a pozemkovou reformu v roce 1924.

3 Břehov – část obce je památkovou zónou selského baroka (od roku 1995). Dominantou obce je novorománská kaple v obecních barvách, fialovo-růžové a bílé postavená roku 1861, na kapli se v poledne ručně zvoní. Zachovala se i původní kovárna.

4 Tupesy – památky selského baroka, původní kovárna z roku 1848.

5 Malé Chrášťany – unikátně zachovaná vesnická památková rezervace selského baroka (od r. 1995). Statek číslo p. 4 Wellness hotel Boží Oko, místo natáčení filmu Babovřesky.

6 Vlhlavy – řada statků selského baroka, osada rozdělená hrází Vlhlavského rybníka. Statek čp. 5 se štíty blatského typu, s namalovaným sv. Václavem a sv. Floriánem.

7 Vlhlavský rybník – 105 ha, desátý nejstarší rybník v jižních Čechách. Byl budován v letech 1387–1388.

8 Plástovice – vesnická památková rezervace (od roku 1995), je jednou z devíti historických blatských obcí a zároveň nejcennější a nejznámější na Blatech. Přímo symbolem jihočeského selského baroka je unikátně zachovalá plástovická kovárna v jižní části vsi. Plástovice jsou hlavním dějištěm známého románu „Mlhy na Blatech". Ve statku čp. 9 je informační středisko.

9 Zbudov – vesnická památková zóna (od roku 1990) s řadou zachovaných statků blatského typu s kovárnou a dvěma mlýny. Obec dala jméno celé oblasti Zbudovských Blat. Statek čp. 1 v rohu návsi, s blatským štítem patřil rodu Kubatů.

10 Pomník popravenéno Jabuba Kubaty – asi 1 km jihovýchodně od obce stojí u Soudného potoka Kubatův pomník z r. 1904, na druhé straně potoka se pak nacházejí 2 kameny spojovány s pověstí o jeho popravě. Jeden, kde měl být popraven a druhý, 220 m východně, kam se podle pověsti měla odkutálet jeho hlava.

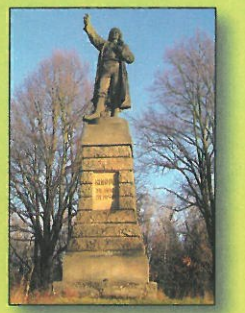

11 Mokřiny u Vomáčků (cca 1 km od hlavní trasy) – přírodní rezervace v závěru Zlivského rybníka, 61 ha. Ukázka původních blat.

12 Zliv – město, původně blatská obec, chráněný dvou obloukový kamenný most z 18. století se sochou Jana Nepomuckého u Zlivského rybníka.

13 Rybník Bezdrev – 365 ha, třetí největší rybník v ČR, založen 1492–1494, 2 autokempy, aquapark, koupání, jachting a windsurfing.

14 Pašice – památky selského baroka, děj románu Karla Klostermanna Mlhy na Blatech. U obce veliký rybník Volešek 134,4 ha, napájí ho jen umělé strouhy, možnost koupání.